

СБХ, 1504 София, ул. Шипка 6

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Международна дейност 3

Изкуство, гуми... 4

Съобщения 7

Изкуство, гуми... 9

Предстоящо, хроника 10

Изкуство, гуми... 11

Оформление
Александър Стефанов

Редактор
Славяна Банкова

На корицата:
Давид Перец –
„Портрет“,
от юбилейната изложба
на автора

За контакти и реклама:
тел. 02) 944 4141
02) 943 4421
факс: 02) 946 0212

info@sbhart.com
ИнфоСБХ
ISSN 1310-9448

Международна дейност

15 МЕЖДУНАРОДЕН СИМПОЗИУМ ПО ДЪРВЕНА СКУЛПТУРА В ХОЙЕР 11- 18 ЮНИ 2007, ДАНИЯ

Симпозиумът е организиран от
Foreningen for Hojer Internationale Traeskulptur Symposium.
Формулярът за участие трябва да бъде изпратен преди
10 януари 2007 г. и да бъде придружен от кратка биография на автора
и негова актуална паспортна снимка. Адрес за изпращане на документите:
**Foreningen for Hojer Internationale Traeskulptur Symposium
Secretariat – Emmerlev Klev 8; DK – 6280 Hojer, Denmark.**
За допълнителна информация: **Tel. (+45) 7478 2588; fax: (+45) 7478 9300
e-mail: mail@symposium.dk; www.symposium.dk**
Формуляри и информация за участие може да намерите в „Деловодство“ на СБХ,
сайта на СБХ www.sbhart.com и сайта на организаторите.

ЛЯТНО БИЕНАЛЕ 2007 „СТРАСТТА НА ЧОВЕЧЕСТВОТО“ ЛЮЛЕО, ШВЕЦИЯ

Творчески период – 11 до 19 юни; **Изложба** – 20 юни – 19 август
За повече подробности и формуляр – „Деловодство“ на СБХ и www.sbhart.com

„ПОЕЗИЯ НА ФУНКЦИОНАЛНОТО“ - III МЕЖДУНАРОДЕН КОНКУРС „МАРИАНЕ БРАНД“, ГЕРМАНИЯ

Категории:

Дизайн на продукти за масово производство, фотография, регионален дизайн.

Участници: студенти и художници от Европа под 40 години.

Таксата за участие е € 25.

Таксата се плаща по банкова сметка

IBAN DE07 8705 0000 3551 0127 67 в банка Sparkasse Chemnitz BIC CHEKDE81XXX
с указание „Teilnahmedebuer Marianne-Brandt-Wettbewerb“.

Към документите за участие се прилага разписка за платена такса.

**Адрес: Saechsisches Industriemuseum - Industriemuseum Chemnitz,
Zwickauer Strae e 119, D - 09112 Chemnitz, Germany**

Условия:

Изпращането и връщането на творбите,
както и тяхната застраховка, е за сметка на участника.

Творбите да са добре опаковани.

Творби, които не бъдат одобрени за участие в конкурса трябва да бъдат прибра-
ни 2 седмици след получаване на известието.

Допълнителна информация и формуляри за участие на:

www.marianne-brandt-wettbewerb.de

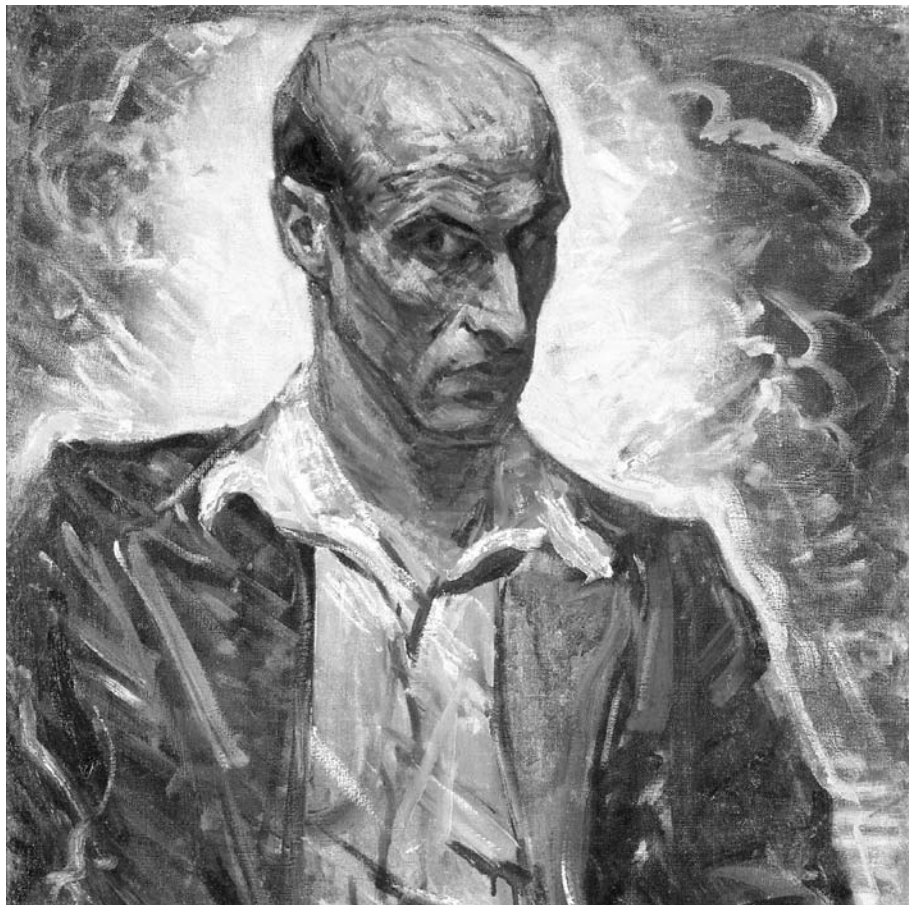
за информация също: www.galerie-rosenkranz.de; www.industriemuseum-chemnitz.de

Формуляри за участие могат да бъдат намерени
и в „Деловодство“ на СБХ.

ЮБИЛЕЙНА ИЗЛОЖБА НА ДАВИД ПЕРЕЦ декември 2006, „Шипка“ 6

Корените на Давид Перец пуснати в България се оказаха дълбоки и устойчиви срещу суховеите на времето. През настоящата година, с ретроспективна изложба, българската култура заслужено бележи 100 годишнината от раждането на художника. Трима, тогава млади пловдивчани, пристигат през 1927 г. в София,

за да се запишат в Художествената академия. Уверени, че рисуването е тяхната съдба, Златю Бояджиев, Васил Бараков, Давид Перец влизат в историята на българското изкуство с новаторски индивидуален принос и остават завинаги свързани помежду си със студентското прозвище „Бараците“. Всеки от тях има

Давид ПЕРЕЦ – „Портрет на Васил Бараков“

своя изстрадана творческа биография, ала заедно с още групи талантиливи творци, които се доказват в художествения ни живот в края на 20-те и началото на 30-те години, те преобръщат представата за изобразителното изкуство в България. Това поколение е призвано да направи онази решителна крачка, с която се реализира преходът у нас от изкуството на XIX век в изкуството на XX век. Академичният реализъм, символизъмът, сецесионът, импресионизъмът са загърбени. Тогавашните „млаги“, които с гордост се самоопределят, като „нови художници“ със смайващата категоричност на избора си вписват своето творчество в руслото на пост-сезанизма, който извежда рогното изкуство на адекватна спрямо европейското изкуство позиция. Така можем да определим мястото и значението на една от ранните работи на Перец, „Портрет на В. Бараков“ (1934 г.). Тя е носител на експлозивна сила, на вулканичен взрив от творческо прозрение. Художникът е завършил Академията само преди година и в експресивната сила и в свободния поглед към натурата едва ли може да открием кога на образователната система или аналог с творческия метод на неговите преподаватели – професорите Цено Тодоров и Димитър Гюдженов. Перец ни е оставил и една внушителна колекция от рогонски пейзажи, от същото време, които безапелационно ни уверяват, че имаме работа с ярък талант. В тях планинските масиви са импозантни, облаците бясно се гонят, а багрите заслепяват с яркостта си. Художникът рисува с четка, която оставя „графични“ следи, а динамизъмът на природния мотив ни стъпнисува и очарова. Якаш Перец, още в тези ранни свои изяви, прегугажда превратностите на съдбата и бърза, много бърза да съхрани почувств-

ваното и да се изяви. Както в портрета, така и в пейзажа той приближава „моделите“ си в егър план и зрителят може да усети „пулса“ на живота.

През втората половина на 30-те години Перец вписва яркото си присъствие и в натюрморта. Няколкото великолепни примера, които се съхраняват днес в галериите са неотменни експонати в постоянните им експозиции. В натюрморта художникът се отдава на „барокова“ разточителност от богати драперии, вази, цветя, плодове... Перец притежава усета за материя, едновременно като гивак, и като потомствен аристократ. В неговите натюрморти се оглежда богатата история на жанра в европейското изкуство. Има значение и пътуването му през 1936 г. до Франция, Белгия, Холандия, Германия... Тази „наследствена обремененост“ със старите майстори го отгеля от постиженията на групи автори, съратници в търсенето на новия пластичен език (например Бенчо Обрешков). По спомените на художника, още през 1934 г., той се присъединява към Дружество на Новите художници. Един напълно логичен избор на творец с ясна посока в поетия път. От това време датират още известните детски портрети и множество пейзажи. Перец съгъства експресията на картините, като свива пространството и засилва цветовия регистър. Живописата му стои много близко до представителите на направлението на т.н. поетичен реализъм във френското изкуство. Както по-късно ще отбележи видният френски критик Жорж Юсман, по време на изложбата „Съвременно френско изкуство“ в София през 1940 г. „видях, че всички български художници, дори тези, които никога не са идвали във Франция, по своя идеал и техника се нареждаха в редиците на нашата „Парижка школа“.

Драматизмът не напуска творбите му и сега, в пречувствието на идващата нова война. Следват мъчителните години, когато по приетия Закон за защита на гържавата, Перец споделя съдбата на евреите и митарствата им по трудовите лагери. От това време (1942-1944 гог.) са запазени множество рисунки, които той създава със същата трескавост, с каквато работи и платната си. Една внушителна колекция от тези рисунки съхранява СХГ.

Трудните следвоенни години не обезкуражават художника. Той участва в изложбата „Фронт и тил“ (1944), организира самостоятелна изложба в София (1946), участва в творческата командировка в Румъния и в българо-румънската изложба (1947). Стипендията, която получава за специализация в Париж му открива нова възможност. Попада в ателието на Андре Лот, който творчески не му импонира, но е доволен от знанията, които професорът му дава по теория на цветовете, както и за достиженията на модерното изкуство. След връщането си в България, Перец взема окончателното решение – да замине със семейството си за Израел. Но само няколко месеца са му необходими, за да разбере, че всъщност иска да работи в творческата атмосфера на Париж. И Франция става неговата втора родина. Няма лесен живот за художника и близките му в следвоенната република на Де Гол. През 50-те и началото на 60-те години Перец организира две изложби в Париж, една в Тулон и три в Лондон. Публиката е въведена в света на художника от такива имена, като цитирания вече Жорж Юисман, но още Валдемар Жорж, Андре Салмон и Петър Увалиев. При своята среща с Перец в Париж, Вера Негкова негвусмислено споделя: „Той прави много хубаво изкуство, богато на инвенции, абст-

рактно, с една малка поетична реалност. Това е силно изкуство и между най-доброто, което видях тук“. През последните години художникът създава своеобразни „портрети“ на земята, които се тълкуват от критиката по-скоро като „философски изведена реалност, белязана с машабния космически знак“ (Д. Аврамов). А дали в тях няма подкрепа и от неговия приятел Васил Иванов, също отгаден на тази тема? Самият художник затваря кръга на творческия си път с тези пейзажи, в които е залегнал и споменът за необозримостта на звездното небе в Родопите.

Когато през 1976 гог. се организира юбилейната изложба на Перец, той го нася много творби, които представят развитието му. Серията „космически пейзажи“ още тогава буги възхищението на критици и колеги. Днес, ние отново можем да се възхитим на творческите открития на Перец, който е най-истински на всеки етап от еволюцията си и със свой иновационен принос в творбите си от 60-те и 70-те години. Това, което художникът прави за България е, че той връща жеста на гостоприемството, като гарява не само част от картините си, но и показва един път на развитие с перспектива и за новите поколения творци.

Французин или българин е Перец, или просто е свободен човек? За нас днес, той е повече българин. В изкуството на Перец се отразяват звездите от онези незабравими летни нощи, прекарани под открито небе в Родопите през 1933/34 година. Той продължава българското присъствие в Париж и се нарежда достойно до своите по-възрастни събратя: Жул Паскин и Жорж Папазов. Или друкоече казано, неговата звезда витает в съзвездието на световното изкуство.

Снежана КАРАЛКОВСКА

НА 24 ОКТОМВРИ 2006 Г. НА СВОЕ ЗАСЕДАНИЕ УС НА СБХ ВЪЗ СЛЕДНИТЕ РЕШЕНИЯ:

1. УС на СБХ приема Вътрешния правилник за приемане на нови членове на СБХ с направените поправки.
2. УС на СБХ реши да се опрегели встъпителен членски внос за кандидатите за членство в СБХ в размер на 40 (четиридесет) лева.
3. УС на СБХ приема предложението състав на разширената комисия за прием на нови членове на СБХ.
4. УС на СБХ опрегеля размер на членски внос за 2007 г. – 20 (двдесет) лева.
5. Дава съгласие да се сключи договор пог формата на нотариален акт с „АЛБЕНА“ АД, със сегалище и адрес на управление: к.к. Албена, Централно управление, по силата на който на СБХ да буге учредено безвъзмездно вешно право на ползване за срок от 15 (петнадесет) календарни години, за периода на туристическите сезони, върху следните недвижими имоти, а именно:
 1. ЧАСТ ОТ ФОАЙЕТО-ГАЛЕРИЯ на хотел „Фламинго“, нахогящ се в к.к. Албена, с площ от около 54 (петдесет и четири) квддратни метра.
 2. СТАЯ № 241 (двдеста четиридесет и едно), нахогяща се на 2 (втори) етаж в хотел „Фламинго“, к.к. Албена;
 3. СТАЯ № 341 (трдста четиридесет и едно), нахогяща се на 3 (трети) етаж в хотел „Фламинго“, к.к. Албена.
- Управителният съвет възлага на Прегсегателя на СБХ – проф. Иваило Мирчев да извърши всички необходими правни и фактически геиствия и да представлява СБХ прегд Нотариус за сключване на договора в нотариална форма.
6. УС на СБХ като еднотичен собственик на капиталата на „Пластика СБХ“ ЕООД одобрява доклада и договора за вливане на друкжеството в „СБХ-Кариера“ АД.
7. УС на СБХ възлага на органите на двете друкжества да внесат в Софийски градски съд документите за вписване на вливането.
8. В срок до следващото заседание на УС Изпълнителният директор на „СБХ Кариера“ АД и Управителят на „Пластика СБХ“ ЕООД да представят на УС ясен бизнес план, в който да посочат срокове и намерения за оздравяване на прегдприятието.
9. УС на СБХ приема предложението на ИБ на СБХ и дава съгласие магам Симон Брюно, Президент на Сите гез Ар, да стане почетен член на СБХ.
10. УС на СБХ приема голямата награда на СБХ на Националната младежка изложба да буге 3 000 (три хиляди) лева.
11. УС на СБХ приема състава на предложената комисия-жури за Националната младежка изложба като прибавя към нейния състав Велислав Минекон.

Уважаеми колеги – графици,

Големият приятел на България и колекционер на графични произведения Волфганг Шрайнер организира българска графична изложба в чест на приемането на България в ЕС. Изложбата ще се открие на 22.07.2007 г. в Музея на графиката – Шрайнер в Баг Шебен, Германия. Г-н Шрайнер сам ще избере участниците в изложбата. СБХ пое ангажимент да предложи за журиране широк кръг от български графици.

Всички графици, които желаят да участват в изложбата могат да представят на електронен носител (CD, формат jpg, с размер на гългата страна 30 см и резо-

люция 72 dpi) 5-6 графични произведения с по 3 свободни отпечатъка с цел продажба. Визуалната информация да бъде допълнена с името на автора и данни за работите. Срок за предаване на информацията на CD и на съответните произведения – 19.01.2007 г. в секция „Графика и илюстрация“ на IV етаж на СБХ, „Шипка“ 6.

Галина Павлова, носител на Първа награда на името на проф. Христо Нейков в изложбата „Изкуство на българската книга“ 2006“ в раздел „Свободни произведения по литературни текстове и екслибрис“, дари наградата си – хелиографска гравюра от Рембрандт на Фонд „Подгържане на изкуството в България“ на СБХ.

Маруанжела Анастасова търси да закупи малка офортна преса (за предпочитане руска). За връзка – Илия Минчев, дом.тел.: 989 27 64 – GSM – 0885 70 80 57.

Във връзка със своята 75 годишнина **Маргарита Денева** направи дарение от 12 свои работи (живопис) на различни институции във Варна.

На 02.12.2006 членове на УС на СБХ, на ИБ на СБХ и на Ревизионната Комисия на СБХ направиха инспекция на новопостроената къща на СБХ в гр. Созопол. По обща преценка СБХ е притежател на една от най-хубавите нови къщи в Стария град с прекрасен архитектурен вид и модерна функционалност.

На 16.11.2006 г. по решение на УС на СБХ в Съюза се проведе кратка церемония за удостояване на **мадам Симон Брюно, Президент на Сите дез Ар, Париж, със званието „Почетен член на СБХ“**. Зам. Председателят на СБХ Андрей Даниел ѝ връчи „Златна значка на СБХ“, дело на Иван Георгиев. Мадам Брюно получава това отличие заради заслуги към българските художници и българската изобразителна култура.

КУРАТОРСКИ ПРОЕКТИ „10 x 5 x 3“ - ИЗЛОЖБА НА СЕКЦИЯ „ЖИВОПИС“ НОЕМВРИ 2006, I - II ЕТАЖ, „ШИПКА“ 6

КАРТИНИ ЗА СНОБИ

Проект на Петър Змиичаров

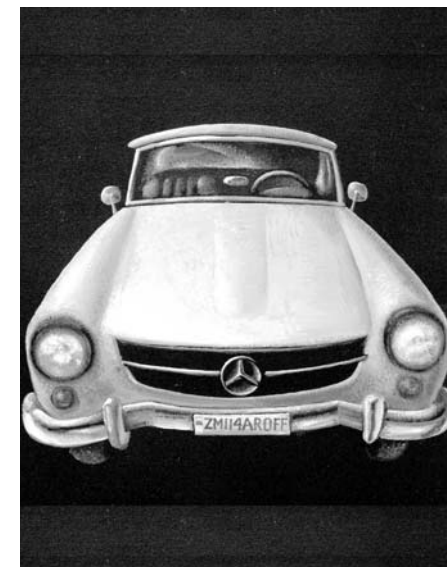
Макар, че името на проекта звучи донякъде епатиращо, той няма за цел да обижда нито художниците, нито снобите. Целта му е по-скоро да припомни старателно забравения факт, че те са двете страни на една и съща монета. А също и да реагира на факта, че при все по-необозримото динамизиране на съвременното разбиране за изкуство днес, дори и в най-престижни галерии по цял свят, редовно се експонират „прилични“ картини, създадени тъкмо за да се харесват.

Даже и на хора с недооформен естетически вкус.

В избора на авторите се обърнах към художници, които познавам добре и за-

Николай ПЕТКОВ – детайл

Атанас АТАНАСОВ – детайл

това разчитам на тяхното остро чувство за ирония и самоирония, а това са Пламен Тодоров, Илиян Урумов, Николай Петков, Стоян Куцев и Атанас Атанасов. Помолех ги да създадат своите НАРОЧНИ картини, които да отразяват прочита им на определението „картини за сноби“.

Склонен съм да гледам на това и като своеобразна реабилитация на снобизма, разбран като „естетизъм“ – в смисъла, който така забавляваше Оскар Уайлд. Защото изкуството умее да създава корективи, дори когато се забавлява.

СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ

ИЗЛОЖБЕН ПЛАН

месеи януари 2007 година

Изложба – **Творби от пленер в Троян и Монтана**, ул. „Шупка“ 6, I етаж, 18 часа, 18.I.-31.I.

Изложба – **„Нови членове СБХ“**, ул. „Шупка“ 6, II, III, IV етаж, 17 часа, 31.I.-6.II.

ГАЛЕРИЯ „РАЙКО АЛЕКСИЕВ“

Гъоте институт – изложба **Ваза Марианов**, „Театрон“ – перформанс
25, 26 и 27 януари, режисьор Галина Борисова

През месец юли т.г., **Иван Поповски** представи юбилейна изложба от 101 творби в ГХГ – Пловдив.

От 08.11. до 22.11. галерия „Натали“ представи изложба-графика „Краят на сезона“ на **Михаил Петков**.

От 18.10. до 28.10.2006 г. в галерията на Cite des Arts, Париж, **Десислава Денева** откри самостоятелна изложба.

От 19.10. до 15.11.2006 г. в Арт центъра на град Перник бе открита изложба „Избрани творби“ – скулптура и рисунки на **Богомил Живков**. Присъстваха Президентът на Република България Георги Първанов, депутати, Областният управител, Кметът на града и др.

Под надслов „Безкрайност“ на 14 ноември **Симеон Стоилов** откри изложба в галерия СИБАНК в София.

На 14.11.2006 г. в галерия „Пролет“, Бургас, **Стойко Сакалиев** откри изложба-живопис под надслов **„Абстрактно-цветни полета“**.

На 17 ноември в залите на ХГ „Жорж Папазов“ – Ямбол бе открита изложба-живопис **„Бургаски художници“**. Изложбата включваше творби на **Божидар Калъчев, Виолета Масларова, Георги**

Баев, Георги Динев, Дамян Заберски, Евгени Бугаев, Живко Иванов, Кольо Кехайов, Кирил Симеонов, Ненко Токмакчиев, Райна Рачева, Стоян Цанев.

На 21 ноември 2006 г. се откри сборната изложба живопис и скулптура **„Краят на една утопия – светът в симболи 2“** в галерия „Триадис“ на авторите: **Аршак Нерисян, Ангел Пачаманов, Димо Колибаров, Стелу Грънчаров, Деян Вълков, Пламен Стоев.**

След пътуването до „Света гора“ по проекта на НБУ **„Атон в българската култура и словестност“** на 10.10. **Андреј Янев** откри изложба **„Тиха светлина“** в СГХГ, след което изложбата бе поканена от Архимандрит Сионий и гостува в Софийска духовна семинария „Св. Иван Рилски“ от 22 до 25 ноември 2006 г.

В ГХГ „Петко Загорски“, Бургас, **Стойко Сакалиев** откри изложба „Театрален плакат“ във връзка с 50 годишната му и 20 години активна творческа дейност в ДТ „Адриана Бугевска“, Бургас. Авторът гарява представените 54 плаката на галерия „Петко Загорски“.

По повод 40 години от учредяването на ХГ „Станислав Доспевски“ – Пазарджик, на 23.11.2006 г. бе открита юбилейна изложба **„Галеристи-художници“**.

ИНФОРМАЛНИ ВЕРСИИ

Проект на Борис Климентиев

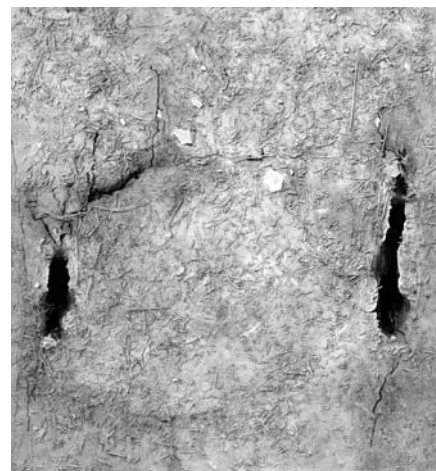
„Да се накара материята да проговори! Шом веднъж е усетена силата на мъртвия и галечен от изкуството материал, същият може да бъде приложен като изразно средство“

Из коментар на Хартман Вернер за изкуството на Алберто Бури

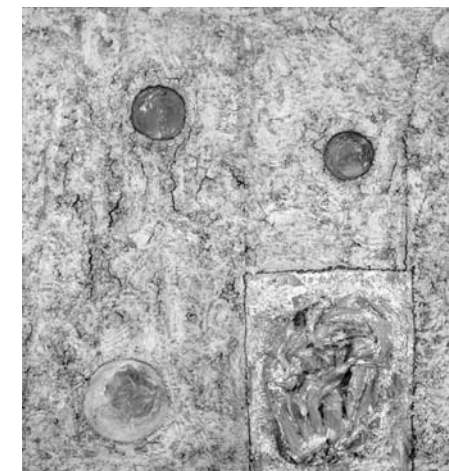
„Информални версии“ представя художници с категорично заявени позиции, които независимо от индивидуалните характеристики и логика на развитие, отговарят първостепенно значение на активното въздействие на изобразителната материя. Сближава ги непривичната нагласа и отношение към класическите живописни средства и материали, negliжирането на градивната им структура, свободното им смесване и замяната им с нехудожествени материали и технологични процедури.

В съответствие с регламента изборът ми се спря на представените пет имена – Свилен Блажев, Димитър Чолаков, Димитър Грозданов, Сашо Стоицов (всички родени в началото на 50-те години) и съвсем младата, родена през 1979 г. художничка Антония Ангелова,

която регистрира запомнящи се изяви през последните две години. Естествено кръгът от автори, чието творчество има отношение към легитимирането и развитието на информалния език в съвременното българско изкуство е по-широк и многообразен. Той притежава и своята поколенческа специфика – рудиментарни импулси могат да се открият още в търсенията на не много числената група художници от категорията на Магда Абазова, Георги Баев, Георги Божилов, Генко Генков, Иван Курков – имена, чрез които българското изкуство граматично нагмогна монопола на фигуративната образност. Особен, емблематичен пример, който последователно и симптоматично изразява процеса на преход от индустриалния пейзаж, през абстрактно-структурни кон-

Антония АНГЕЛОВА

Димитър ГРОЗДАНОВ

фигурации до изграждането на собствена информална система е Петър Дочев, със своя „графитен опус“, с който увенча зрялото си творчество.

Рязък поврат в сходно направление осъществи и Никола Николов – живописец от същата генерация, който изживя своята информална фаза чрез серия егрорформатни платна с деликатна монохромия и пясъчна структура, назовава на „Стени“ или „Дувари“.

Целенасоченият интерес към сетивно-изразните и знаково-семантични свойства на нетрадиционните, нехудожествени материали и субстанции придоби особена актуалност на българската художествена сцена в края на 80-те и началото на 90-те години, когато активната позиция в художествения живот зае поколението на родените през 50-те години. Ако днес можем да говорим за тенденция в общия художествен процес, то разгръщането на информалните търсения е неразривно свързано с творческата практика на част от художниците именно от това поколение. Заедно с четирима от представените тук художници свой, индивидуално несъизмерим, но съществен принос имат автори като Станислав Памукчиев, Милко Павлов, Аген Захариев, Емил Попов, Тодор Кюрджан и творци от следващата генерация като Даниела Ляхова, Дан Тенев, Йордан Парушев, Любен Тенов, Георги Карантилски, Албена Казакова,

ЖИВОПИС БЕЗ ЦВЯТ Проект на Николай Бошев

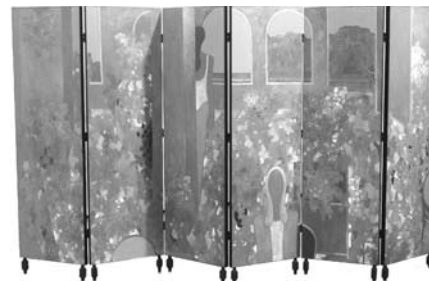
Стойностното изкуство изключва следването на инерционни сили, които неминателно водят до вече постигнати цели. То си поставя собствени цели и за тяхното осъществяване изисква въвеждането на строга система на контрол, с която да защитава творческата

Димитър Петров, както и най-младите, чиито представители е показаната в рамките на проекта Ан. Ангелова.

Като явление в европейското изкуство информалът има своето повече от половин вековно присъствие. Той е рожба на „метафизичния страх“ на следвоенните години, заради което го определят като „визуалната прелюдия“ на екзистенциализма. Удивителна е неговата жизненост и предизвикателна сила – непресъхващи във времето, възраждани от поколение в поколение и от някои от най-големите съвременни художници като Волс, Алберто Бури, Лучио Фонтана, Ив Клайн, Антони Тапиес, Анселм Кийфер и др. След третата „Документа“ през 1964 г. информалните търсения стават синоним на модерност и преминават отвъд Желязната завеса – предимно в страни като Полша, Унгария и бивша Югославия, където неизменно им се придават политическа окраска и се възприемат като дисидентска позиция. У нас без съмнение ситуацията е по-различна... Същевременно никак не е случайно, че интересът към този тип художествен изказ осезаемо се засили на границата на 90-те години. В психозите, хаоса, еуфорията и вавилонския плурализъм на това време художественото съзнание се нуждаеше от ориентир и ценностен избор. Един от възможните бе този – струва ми се достоен.

си позиция. Изкуството извлича своето съвършенство не само от външни условия и фактори, а и от самото себе си.

Идеята, която преследва изборът на представените автори – Светломир Мариновски, Гергана Минкова, Йордан Кацамушки, Борис Колев, Петя Денева, е

Йордан КАЦАМУНСКИ

да бъде илюстриран един факт от българската художествена действителност – артистичният подход на някои съвременни живописци, които се вметват в диапазона между трансформирането на локалната цветност на изобразяваните обекти и почти пълното отказване от цвета и концентрирането върху формите. Подборът на произведението има за цел да онагледява противоречието между илюзорно изграденото пространство (с правилни съотношения между предмет и природа, перспективни решения и др.) и своеобразното дематериализиране, довеждащо до условност на изобразените обекти, които са лишени от една от основните си характеристики – цветът. Картините са изпълнени с ограничен колорит, достигащ в някои случаи до аскетично отношение към цветността, като едно от основните изразни средства в живописната творба. Това е съзнателно избрано поведение – предпоставка за създаване на особена атмосфера, на ново битие, което не повтаря съществуващото.

ПРОБЛЕМНИ ИЗЛОЖБИ...

Месец ноември 2006 г. изобилстваше с проблемни изложби както в софийските галерии, така и в галерии в Пловдив, Варна, Русе, Видин, В. Търново и

Такова отказване от един от водещите елементи на живописата – цветът – е избор, който не се отразява негативно нито върху свободата на творческия подход, нито върху изразителността на завършеното платно. Защото отказването в не по-малка степен може да бъде носител на пластична проблематика и да изразява художническата чувствителност.

Живописната цветност е изоставена, но „на въоръжение“ са сюжет, композиция, пространство, формообразуване, светлина, фактура, комбиниране на материали, използвани като носители на усещането за овладяна емоция или за спонтанен жест, за видими конфликти или за скрито напрежение.

Може на пръв поглед да изглежда парадоксално, но идеята на проекта, която обикновено трябва да осигури вътрешно сцепление и еднородност, в конкретния случай цели да покаже преди всичко разнообразие, изразено в подход и в стилистика, във формат, в тематична насоченост. Той представлява не толкова проследяване на принадлежността на авторите към основни живописни тенденции в съвременното българско изкуство, колкото е сбор от самостоятелно действащи индивидуалности със свои идеи, сюжети, композиционни и пластически решения и художествени резултати. В преобладаващата си част това са най-нови творби, разкриващи разнообразни артистични светове, изпълнени с предизвикателства.

Предизвикателства, отправяни най-вече към самите автори.

д-р. Заг определеното „проблемни“, се крие оптимистичното ми усещане, че българските художници са в етап на геофиниции – и дори вътрешните противо-

речия в някои от изложбите са в името на жанрова, изобразителна и социална яснота на творчеството. Явно емпиричните творчески усилия и вътрешни енергии достигат до състояние на теоретичност, и струва ми се зрителят е изправен пред задачата да обобщава емоционалните си пристрастия в рационални изводи и да търси обяснения за индивидуалните насоки и за общите тенденции. Тъй като в случая аспектите на разглежданата материя са много, бих искал да се огранича в опозицията изобразяване – концепция, тъй като тя е от най-съществените съвременни теми. Сред множеството изложби, особено релефно тази опозиция се изрази в изложбите на Божидар Бончев (галерия „Арт-Алея“), и Румяна Панайотова, (галерия СБХ, „Шипка 6“).

Божидар Бончев, познат в академичните среди като керамик, за пореден път показва, че видовете определения се нуждаят от допълнителни обосновки. Основното в неговата изложба се състои в пространствени обозначения. Това той кодира зад представата за фигура, портрет и материалност. Техниката на керамиката безспорно му помага да изгради скулптурна форма, в която активни елементи са цветът и фактурата. Като отбележим факта, че тук проблемът за цвета се разкрива чрез различни състояния на черното, то тази изложба е безспорно един вид кристализация на идеите на художника от предишния му опит. Бончев винаги е съсредоточавал вниманието си върху формообразуването и използването на цвета и глазуриите. В по-ранните етапи те представляваха фази при изтъкване на различни формообразуващи принципи и етапи към концептуализиране на керамиката. Вероятно сегашната му изложба отчита етапа, в който форма-

Божидар Бончев

та е приоритетна за този процес.

Няколко от пластиките в тази изложба се обединяват от условното определение „фигури“, други съпоставят антропоморфни и геометрични форми, а трети са опит за обобщен социален портрет. Приносното в тази изложба се разкрива най-вече чрез големите фигуридни скулптури, които всъщност представляват една прогресия от различни състояния. В тях съвремението е плътно отпечатано в образа, авторът е ясно изразен в рисунъка, а динамиката на формата е адекватна на онова, което синтезираме в понятието актуалност. Божидар е сред авторите, които аз абсолютизирам в моя професионален опит. Съсредоточието, което той постига в сегашната си изложба ескалара

Румяна ПАНАЙОТОВА

от работа в работа и достига своя връх, там където решенията са най-прости. Не бих искал да посочвам конкретни примери в този аспект, но тази манифестация на автора разчитам като програма, която отбелязва едновременно завършека на един етап и продължението му на ясна идейна и интригуваща образна насока.

Изложбата на Румяна Панайотова е обединена от понятието живопис. Това са голямоформатни глави, фигурални композиции, натюрморти, пейзажи... Тяхната материалност може да се на-

рече класическа, ако не беше силната степен на обобщеност и на индивидуалност. Не знам до къде се простира правото ми да определям, но в своята изложба авторката среща принципи, традиции и иновации в ярка индивидуална позиция. Проблемите за психологизиране, индивидуализиране, за красиво, за завършеност, за автономия на образа са разгнати от платно в платно и преминават в една цялостна постановка. В този смисъл изложбата на Румяна Панайотова няма много аналози в нашето съвремие. Тя целенасочено избягва от изкушенията да печели симпатиите и пристрастията на зрителя и от човешкото желание да търси контакт с разнородната публика. Авторката сякаш разказва за един свят, скрит под булото на реалното. Свят колкото приглушен като мелодичност, толкова и силен в неговата необичайност. Именно затова тук не присъстват сладкодумието и сюжета, а също така и красивата визия за сметка на истината. Авторката отстъпва от изобразяването за сметка на изразяването – не кокетнички с изложбената възможност, а създава чрез експозицията една алтернатива на зрителското съпричастие. Бих нарекъл представянето на Р. Панайотова провокация, именно чрез отказа на авторката от изпитаните и доказалите се комуникативни възможности на образа. Този извод звучи малко странно спрямо разпознаваемата жанрова определеност на творбите. Това още по-силно доказва непрегнамерената и безусловна позиция на художника.

Димитър ГРОЗДАНОВ

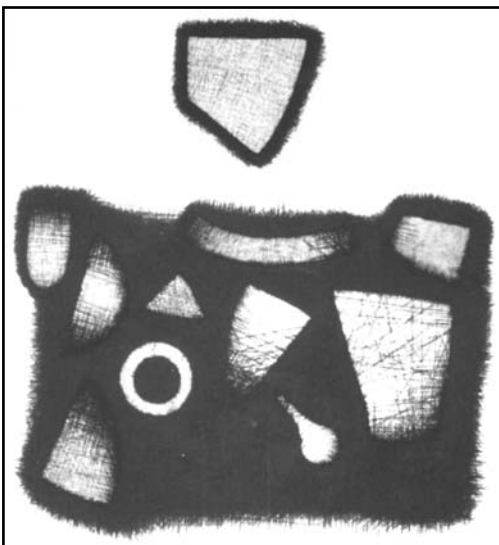
ПЪТЯТ НА ЕДИН ГРАФИК

През август Иван Нинов навърши 60 години. Струва ми се невероятно – той изглежда все така енергичен, както и

преди 20 – вечно забързан нанякъде, с неизменната папка под мишница, готов да покаже последната си рисунка или

графика, да говори разпалено за някое впечатливо го събитие или да обсъжда добронамерено изявите на колегите си.

Както погубава на художник, той отбеляза юбилея си с изложби – голяма ретроспектива в галерия „Райко Алексиев“ (септември-октомври 2006 г.) и нови гравюри малък формат във Френския културен институт.

И. НИНОВ – „Въображаем пейзаж“, суха игла

фичното биенале във Варна и Триеналето в София. Участва и в редица форуми на графиката в чужбина – в Япония, Франция, Испания, Норвегия, Полша, Словения, Македония. Носител е на престижни награди – златен медал от Стокхолм през 1997, „Сребърна суха игла“ от Ужице, Югославия, през 2001, Първа награда на Международния салон

за малка графика в Румъния през 2002 и 2004, на много национални отличия.

Ранните графики на художника са в големи формати, в тях преобладава сюжетът, а образността им е близка до натурата. С годините форматите му стават по-малки, заедно с това се променя и концепцията му за образа. Претърпява значителна метаморфоза, въпреки че в основата му винаги стои специфичното мислене и несъмнен талант на художник, който обича рисуването и по примера на Тулуз-Лотрек „държи рисунката си изкъсо“. Постепенно Иван Нинов се освобождава от разказа и съумява да свърже монументалността с усещането за материята и с регулирането на всичко излишно, довежда образността до знак. Лаконизъм, както и обобщената до крайност, често затворена форма съвсем не са някаква самоцелна игра. Във всяка своя композиция художникът влага нещо много

лично, някакъв определен смислов контекст, който иска да сподели с публиката. В изпращането на тези послания активно се включват не само черното и бялото, а и всички техни нюанси, създаващи усещането за цветност на графичните му листове. Помага му и владеенето на различните техники – литографията, офортът и особено сухата игла, с която постига своята невероятна образност.

Критиката е учудвашо адекватна по отношение на Иван Нинов. Неговите първи изяви веднага са забелязани и отзивите за тях намират място в специализирания печат и особено на страниците на списание Изкуство. Нещо повече. През 1978, когато художникът е едва 32 годишен, за него излиза солидна, според тогавашните стандарти, монография. Авторът ѝ Максимилиан Киров, с присъщата си дълбочина и професионализъм проследява работата на художника, посочва характерните особенос-

ти на неговия графичен изказ и гледайки напред, към бъдещето, му предрича онова, което след няколко десетилетия всички виждаме – Иван Нинов се е превърнал в една от ярките личности в българската графика.

И в последния каталог, изгаден по повод на ретроспективната изложба на художника, в текстовете на Светлин Русев и Димитър Г. Димитров ще открием признанието на колегите и на критиката за усилията му, положени през годините, за неговата невероятна „вътрешна енергия и мощ“ и за „пълното покритие между графичното и духовно пространство“, което той постига. Присъединявайки се към тези оценки, добавям още една: оставайки донякъде самотен – една неприкосновена територия в българската графика, Иван Нинов, едва навършил 60, отдавна се е превърнал в класик на пластическото ни изкуство.

Румяна КОНСТАНТИНОВА

КРАСИМИР ДЖИДРОВ: „В ЧЕСТ НА ОМАР ХАЙЯМ“

Красимир Джигров е име, явление и школа в съвременното ни приложно изкуство. Всяка негова изложба е събитие, не прави изключение и сегашната му, открита на 17 ноември в галерия „Райко Алексиев“. На практика, като количество на работите и като многообразие, това са няколко изложби, слети в една. Проф. Кр. Джигров продължава да развива идеи и теми, започнати в предишни изложби, но сега ги допълва и обогатява в дълги серии, при това в различни жанрове. Темите и идеите преминават от рисунките в живописните платна, в текстилните пана, в керамичните съдове и пластике и представяват, чрез диалога помежду им, медитация върху вечното и преходното, духовното, красотата, греха и познанието.

Работите се оглеждат помежду си в неочаквани контексти и могат да бъдат възприети по новому в зависимост

Красимир ДЖИДРОВ

от нагласите и настроенията ни.

Авторът не се колебае да подложи на изпитание креативното възприятие на зрителя и да му предложи амалгама от различни материали, знаци, символи, смисли, преплиташа се и звучащи в сложна полифония. Привидното нехайство за ограничените пространствени параметри на изложбената зала дават възможност за изява на шедроото многообразие на форми, цветове, творчески похвати в изкуството на Кр. Джигров. Преди години той показва впечатляваща серия монументални като внушене съдове и пластики на тема „Космос“. Сега тази тема се завръща, но не в някогашното си „астрономическо“ разбиране и трактовка, а показваща го като мироздание, организирано по определени закони, включващо и човека в пространствено-времевите измерения и актуализиращо идеята за естетически поряък.

Средновековният поет и философ Омар Хайям е избран от автора, за да ни разведе из неговия космос и тематично да синхронизира различните артистични линии.

Монументалното усещане от прецизни работи е заменено от монументалното звучене на множественост от по-малки обекти. Тези форми чрез отливка, формуване, моделиране, го-

пълнителна обработка се превръшат в интерпретации без повторения, в подобия без повторения, в подобия без еднородност с деликатни разлики, фини нюанси, с изтънчена визия и мамеша тактичност.

Омар Хайям, чрез косвен диалог, е тълкувател на присъстващата в изложбата автобиографична линия. Тя е най-очевидна в серията от керамични глави с двоен образ, където лицето разменя вътрешния с външния си образ. Смяна на позитив и негатив чрез смяна на оптиката. Изчезва разликата между външна форма и вътрешно съдържание. При тези майсторски пластики изчезва границата между граматично и автоиорично и те парадоксално се смесват. Смесва се образът на поета-философ и този на художника.

Най-важната и характерна черта на работите на Джигров е тяхната многогранност, от една страна, и естетическа завършеност, от друга. Създадени са с работоспособност и съзнание за мисия. Изложбата трябва да се гледа многократно защото изисква големи енергийни и емоционални ресурси от зрителя. И ако той пътят се е подкрепил с чаша вино, няма да му се разсърдят нито Красимир Джигров, нито Омар Хайям.

Георги ГЕОРГИЕВ

ТРАНСФОРМАЦИИ НА ПРОСТРАНСТВОТО

ИЗЛОЖБА НА СЕКЦИЯ „МОНУМЕНТАЛНИ ИЗКУСТВА“, 2006 Г.

Пространството е основна категория във философията и естетиката. През многобройните периоди в историята, то е било интерпретирано според различните вярвания и критерии на народите. През 20-и век с навлизането на техниката и техническия прогрес се появиха нови идеи и теории за пространството, които остават само въз-

можни модели за строежа на микро и макро света.

Всички изкуства са в по-голяма, или в по-малка степен свързани с пространството. Едно от тях е архитектурата. Поради органичната връзка на нашите произведения с този вид изкуство, темата за пространството е била една от основните теми в традиционни-

Венера Константинова,
стъклопис от БНБ, детайл

те ни годишни изложби. И сега, през тази година ние отново показахме чрез фотоси и проекти, реализирани в конкретни архитектурни пространства, монументални творби в различни техники. Акцентът обаче в изложбата бяха не толкова физическите параметри на пространството, а другите, може би по-интересни за нас – духовните характеристики на пространството и по-точно неговите трансформации. Именно поради това, както и в други години, с основание включихме в изложбата и живописни творби. Така, чрез едно напълно свободно изкуство, каквото е живописта, може да бъде въплътена всяка художествена идея. Твърди се, че пространството е безкрайно, а ние бихме казали, че такива са и неговите превъплъщения или лица.

Светът винаги е бил динамичен и всички форми са в движение и промяна. Всичко непрекъснато се изменя, следва някаква своя логика и така виждаме как дневното светло, открито, спокойно, експресивно пространство преминава в своята пълна противоположност на тъмно, затворено, тревожно, изпълнено с призрачен персонаж интериорно ношно пространство и обратно. И отново и отново, откакто съществува света. Двойките ден-нощ, светло-тъм-

но, черно-бяло, отворено-затворено, интериор – екстериор и т.н., са само малка част от безкрайните проявления на тези трансформации. Темата е безгранична и поради това съм далеч от твърдението, че сме успели да я изчерпим. Сигурното обаче е, че всеки един от представените автори е вървял в своята посока, която го е водила по неговия уникален собствен път и е достигнал до една Врата. Едва докосвайки тази Врата, пред него винаги се е отваряла все нова и нова..., защото такъв е творческият процес – да направиш своя избор, да тръгнеш в избраната от теб посока и да достигнеш до един възможен резултат. Но не е ли същото и с всички нас и с всеки поотделно в неговия жизнен път? Животът ежедневно ни налага да правим избор, да избираме посоката в която да вървим и после някаква незнайна светлина ни насочва да вървим нататък и напред, към нови неизследвани посоки. Примамват ни неизвървяни други пътища и така целият ни живот е едно пътуване и търсене на нещо ново, на нещо много вълнуващо и празнично, на нещо много важно и необикновено, което предстои да ни се случи и за което си струва да се живее.

Тази изложба е третата поред през тази есен след представянето ни в Първата национална изложба „Изкуства на обществения форум“ в САБ и в 27-ия Есенен строителен панаир в Зала „Фестивална“.

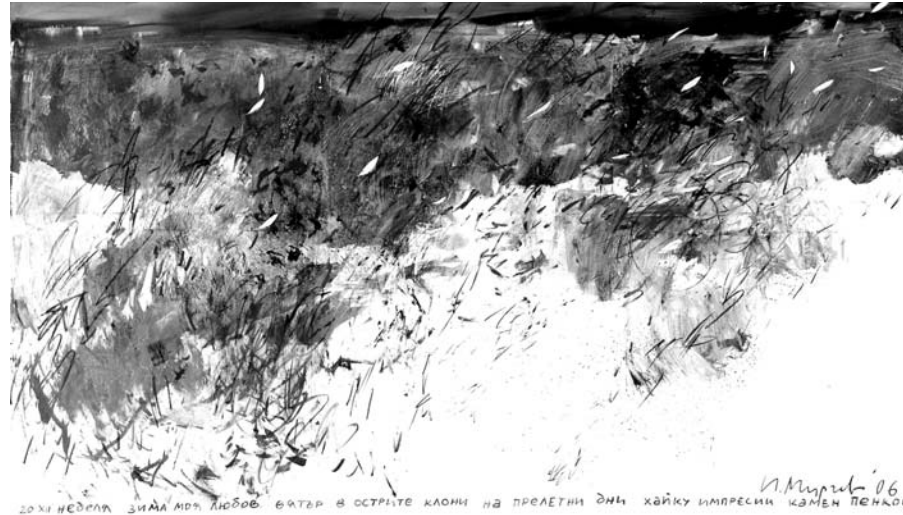
Благодаря на колегите за участието им в тези изложби, които привлякоха и членове от други секции и за високия професионализъм, за усилията им да създават една по-хармонична жизнена среда.

Венера КОНСТАНТИНОВА

Изкуство, думи...

ВЪЗМОЖНОСТИТЕ НА ГОЛЕМИЯ ФОРМАТ

Проект на Румяна Константинова

Ивайло Мирчев

Възможностите на големия формат са безкрайни. Това се вижда в творбите на участниците в този проект, в които всеки от тях по неповторим начин създава и владее пространствената среда, където началото (идеята на куратора) и краят на творческия процес се свързват. Големият формат е не просто едно голямо платно с изстискани върху него десетки туби боя. Той е преди всичко пространство, което изисква постигане на монументалност и синтетичност, на развитие на картинността, на усещането за пластичността на формите.

Всеки художник, който се решава да покаже пред публика големи формати, неизбежно подлага на оценка качеството си. Това правило важи с особена сила за живописца. Практиката показва, че големите формати са трудно продаваеми. Освен ако авторите им не решат да ги предлагат нарязани на парчета – случай, който познаваме от недалечната история на изкуството.

От друга страна е доказано научно, че големите формати се възприемат по-добре от зрителите, а реакцията от тяхното възприемане е по-ярка и оставя трайни следи. Надявам се, че такива следи ще оставят и платната на Ивайло Мирчев, Кирил Харалампиев, Марианжела Анастасова, Марина Маринова и Огнян Цеков.

IN MEMORIAM

Самуил ПОПОВ - (1927-2006) Злати ЧАЛЪКОВ - (1927-2006)

Емил ЛУНГАРОВ - (1941-2006)